

ANTI- PESTBELEID

INTERNAAT
REDINGENHOF

**internaat
redingenhof**

INHOUDSOPGAVE

Visie internaat	3
Plagen, ingrijpende conflicten en pesten en cyberpesten	4
Gevolgen van pesten.....	6
Signalen van pesten	7
Wie is betrokken?	8
Pesten als groepsproces	9
Aanpak pesten internaat: de anti-pestslang.....	10
Methodieken.....	15
Niet-confronterende aanpak	15
Confronterende aanpak.....	15
Curatieve aanpak	16
Bronnen.....	17

VISIE INTERNAAT

Het internaat streeft naar een plek te zijn waar leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Daardoor dient het internaat als veilige plek ervaren te worden alsook een plaats te zijn waar alle internen zich thuis voelen. Het internaat kent een pedagogische functie en streeft ernaar om onze leerlingen optimaal te helpen ontwikkelen opdat ze kunnen opgroeien tot gelukkige, zelfstandige, verdraagzame, creatieve, positief kritische jongeren. Dit doen we door een omgeving aan te bieden waarin er ruimte is om eigen talenten en interesses te ontdekken en persoonlijkheidsvorming te stimuleren alsook essentiële sociale vaardigheden aan te leren.

Tijdens schooljaar 2021 – 2022 nam het internaat deel aan een try-out in welke mate het internaat tegemoet komt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor internaatkwaliteit (Rik). Er gebeurde een inspectie op basis van (online) bevestigingen, documentatie, bronnen, observaties en gesprekken met relevante stakeholders. Uit deze analyse kwam voort dat het internaat goed inzet op verschillende componenten zoals het respecteren van de rechten van de leerlingen. We streven er echter naar om te blijven ontwikkelen en groeien. Zo kregen we als groeikans mee om bewust aandacht te hebben voor pestgedrag en conflicthantering.

In de maand november 2023 werd er een enquête afgenomen bij de internen. Het doel van deze bevestiging was om een zicht te krijgen op het welbevinden van de leerling en pestsituaties die zich voordoen op school of/en internaat en hoe de leerlingen de ondersteuning op internaat ervaren. Het eerste deel van de enquête richtte zich op het bredere welbevinden van de intern. Het tweede deel onderzocht de percepties van de internen ten opzichte van het onderwerp pesten. De bevestiging werd anoniem afgenomen maar de leerlingen dienden wel hun verdieping op te geven, op die manier konden we evalueren en bijsturen per verdieping.

Op 16 november 2023 volgde het volledige team een bijscholing rond conflicthantering. Hier leerde het team meer over hoe er constructief aan de slag kan gegaan worden aan de hand van een praktijkvenster met als uitgangspunt: “Hoe kunnen we handelen om de gespannen situatie ongedaan te maken?”.

Conflicten en pesten kunnen een grote invloed hebben op de leerlingen. Met dit pestbeleid ambiëren we structureel en integraal (cyber)pesten op het internaat aan te pakken. Het beleid tracht te werken aan een positief klimaat om preventief te werken rond (cyber)pesten en hier gepast op te reageren. We vinden het belangrijk dat alle betrokken partijen weten hoe we omgaan met (zware) conflicten en pesten.

Een anti-pestbeleid heeft eveneens toepassing op heel wat artikelen binnen het verdrag van de rechten van het Kind, namelijk art.2 non-discriminatie, art.3 belang van het kind, art.19 bescherming tegen kindermishandeling, art.27 levensstandaard, art. 29 onderwijsdoelen en art.34 seksueel misbruik.

PLAGEN, INGRIJPENDE CONFLICTEN EN PESTEN EN CYBERPESTEN

1. Plagen

Plagen gebeurt spontaan en duurt niet lang. Het gaat vaak om humor en aandacht vragen. Bij plagen zijn beide partijen gelijk aan elkaar. Het is niet altijd leuk, maar zeker nooit bedreigend. Er wordt geen pijn berokkend en plagen wordt snel vergeten.

2. Ingrijpende conflicten

Soms gebeurt het dat er tussen de leerlingen conflicten ontstaan. We trachten de leerlingen om te leren omgaan met deze situaties. Soms escaleren conflicten in ongepast taalgebruik en zware ruzies. Wanneer conflicten uit de hand lopen, kan dit een enorme impact hebben op het algemeen welbevinden van de betrokkenen.

3. Pesten

Pesten is herhaaldelijk gedrag van 1 of meer personen **met de bedoeling** om de andere(n) te kwetsen, te benadelen of schade te berokkenen. De schade kan psychologisch, lichamelijk of sociaal zijn. Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding tussen diegene die pest en de gepeste. Er bestaan verschillende vormen van pesten:

- Verbaal: schelden, een leerling bedreigen, bijnamen geven
- Fysiek: slaan, schoppen, duwen
- Uitsluiten: iemand laten merken dat hij/zij/het niet welkom is in de groep, spullen
- Spullen vernielen van een ander

Bij pesten is er sprake van:

- Het is een vorm van agressie.
- Men wil bewust iemand kwetsen en kleineren.
- Het gebeurt herhaaldelijk en houdt niet vanzelf op.
- De macht is ongelijk verdeeld, de pestkop voelt zich machtig en heeft altijd de bovenhand.
- Meestal staat een groep(pestkop, meelopers, supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer. Het heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer.
- Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat het niet meer bij de groep hoort.
- Het gebeurt vaak in groepsverband

De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel. Iedereen is angstig, vertrouwt elkaar niet meer. De kinderen zijn niet meer spontaan; er zijn weinig echte vrienden in de groep. De grens tussen plagen en pesten kan dun en subtiel zijn.

4. Cyberpesten

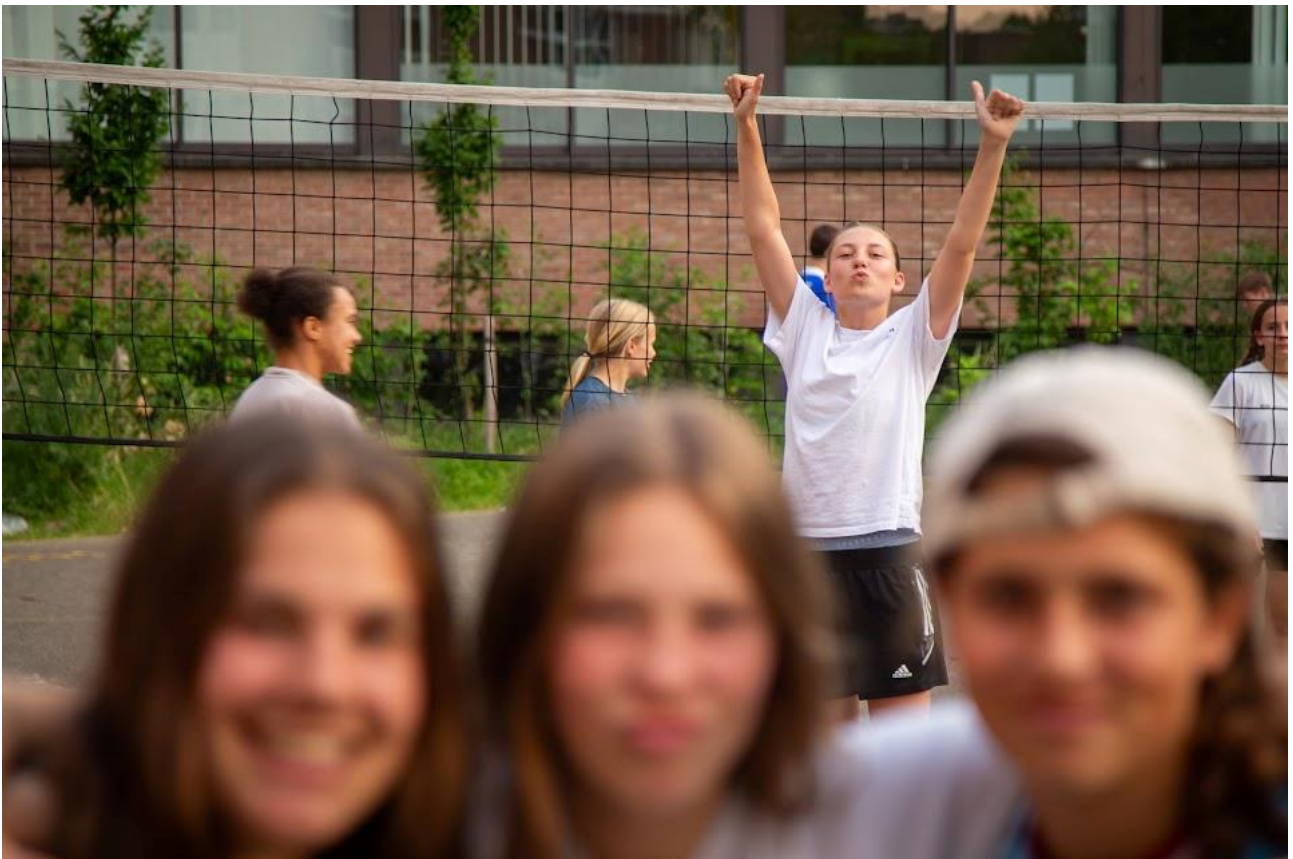
Cyberpesten is een vorm van pesten waarbij het slachtoffer gekwetst wordt via nieuwe media. Dat kan op veel manieren: beledigende e-mails, gemene berichtjes via instant messaging apps, ongewenste foto's die viraal gaan op sociale media. Cyberpesten is typisch voor jonge adolescenten: ze zijn vaak op zoek naar risico's, reageren impulsiever en laten zich sneller leiden door emoties.

Indien u als ouders cyberpestgedrag opmerkt en hier melding van wilt maken, gelieve dan bewijsmateriaal mee te brengen (de berichtjes, een screenshot van het scherm, ...).

GEVOLGEN VAN PESTEN

Over pesten en de gevolgen daarvan maken veel kinderen, ouders, opvoeders en leerkrachten zich terecht zorgen. Niet alleen de gepeste leerling ondervindt hier zijn hele leven gevolgen van. Ook pesters blijken meer problemen te ervaren in hun latere leven, bijvoorbeeld op het gebied van schoolloopbaan, werk, relaties, criminaliteit en geestelijke gezondheid. Zelfs mede-internen die niet gepest worden én niet pesten ondervinden schade van pesten. Zij hebben een lager welbevinden op school en hun leerprestaties liggen lager.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat gepest worden gevoelens van eenzaamheid en depressie vergroot en bestaande problemen verergert. Slachtoffers gaan zichzelf door het pesten minder leuk vinden, vertrouwen hun leeftijdsgenoten niet en zijn bang om naar school te gaan. Die gevoelens kunnen leiden tot verder isolement en diepere depressie en nog meer pestgedrag uitlokken.

SIGNALEN VAN PESTEN

Er zijn verschillende signalen die kunnen wijzen op pestgedrag bij een leerling.

- Sms'en, screenshots
- Leerlingen die uitgesloten worden in de groep
- Geen of weinig vrienden die spontaan het gezelschap opzoeken
- Gemene opmerkingen
- Uitgelachen worden
- De leerling lijkt onder stress te staan
- De leerling lijkt ongelukkig
- De leerling vermijdt de groep of gemeenschappelijke ruimtes
- Angsten
- De leerling klaagt over hoofdpijn, buikpijn of misselijkheid
- Verslechterde schoolresultaten
- Veranderend gedrag
- Depressieve signalen zoals verdriet, neerslachtigheid of stemmingswisselingen
- Gespannen om terug naar het internaat te gaan

WIE IS BETROKKEN?

De pesters

De pester is een persoon of een groep die met zijn gedrag behoeften van opwinding, status of materiële winst kan bevredigen en die daarbij de behoefte en rechten van anderen niet respecteert, waardoor de andere schade ondervinden.

De slachtoffers

Dit is de persoon of een groep die schade ondervindt door het gedrag van anderen en die vaak noch de middelen, noch de status, noch de vaardigheid bezig om te reageren om het schadelijk gedrag te stoppen.

Opvoeders

Onze opvoeders staan in voor het reageren en handelen op en rond het pestgedrag. We vinden het belangrijk om inzicht te hebben in de situatie en dit nauw op te volgen. Onze opvoeders krijgen regelmatig bijscholingen rond diverse thematieken. In november 2023 vond er zo een bijscholing conflicthantering plaats.

Ouders

We zien de ouders van de internen als een belangrijke partner. We betrekken de ouders van de internen en brengen hen op de hoogte indien een pestsituatie of zorgwekkende problematiek zich voordoet. Er bestaat geen eenduidige grens vanaf welk punt ouders betrokken zullen worden doordat elke situatie anders is. We hopen op het vertrouwen voor de aanpak van het internaat.

Leerkrachten

Pestgedrag kan zich ook uiten in de klas. Op een wekelijks overleg met de internaatbeheerder worden de leerkrachten op de hoogte gebracht over het reilen en zeilen op het internaat. Voor leerkrachten is het belangrijk om extra alert te zijn indien een pestsituatie zich voordoet in de klas.

Leerlingenbegeleiding

De leerlingenbegeleiding sluit aan op onze teamoverleg. Bij een ernstige situatie wordt de leerlingenbegeleiding per direct betrokken.

PESTEN ALS GROEPSPROCES

1. **Slachtoffer:** degene die wordt gepest.
2. **Pester:** degene die begint met pesten.
3. **Assistent:** degene die niet zelf begint met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester.
4. **Versterker:** degene die niet zelf pest, maar wel lacht om de pester of hem/haar aanmoedigt. De versterker geeft de pester het gevoel dat het pesten leuk of grappig is.
5. **Verdediger:** degene die het slachtoffer helpt, bijvoorbeeld door te zeggen dat de pester moet ophouden of door het pesten bij de leerkracht te rapporteren.
6. **Buitenstaander:** degene die meestal wel weet dat er gepest wordt, maar zich er niet mee bemoeit. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat de buitenstaander het niet zo erg vindt dat er gepest wordt. Daarnaast kan de pester het gevoel krijgen dat zijn/haar gedrag acceptabel is.

AANPAK PESTEN INTERNAAT: DE ANTI-PESTSLANG

We volgen de principes van de anti-pestslang ontwikkeld door de Vlaamse onderwijsraad. Over al deze principes wordt maandelijks een brainstorm gedaan met het internaatteam. Als team is er gekeken naar wat al goed loopt en waar onze groeikansen liggen. De groeikansen werden omgezet in praktijkacties en deze worden regelmatig geëvalueerd.

De anti-pestslang stelt dat internaten 80% op een niet-probleemgerichte manier aan de slag moeten. Hieronder valt het inzetten op een **warm en verbindend klimaat (1)**, het **streven naar meer welbevinden op internaat (2)**, **pesten voorkomen (3)** en **pesten signaleren (4)**. Indien het toch tot een pestsituatie komt, dient er een probleemgerichte aanpak te komen bestaande uit **pesten aanpakken (5)** en **nazorg (6)**.

Eerst en vooral wordt er ingezet op een **warm en verbindend klimaat (1)**. Dit doen we door in te zetten op de volgende pijlers:

- Zowel op internaatniveau als in elke leefgroep streven we er naar om - zichtbaar te maken (in wat we doen en zeggen) dat we onvoorwaardelijk geloven en vertrouwen in elke interne
- Internen, ouders, het internaatteam, de zorgverantwoordelijke van de school, externe partners, ... kortom iedereen te laten mee denken en werken
- Tot een goede samenwerking te komen binnen het internaatteam
- Er voor te zorgen dat niemand alleen staat en dat al wie met een vraag of probleem zit, zonder al te veel moeite, bij iemand terecht kan
- Problemen niet te laten escaleren maar zo snel mogelijk bespreekbaar te krijgen en/of aan te pakken
- Ook bij 'spannend gedrag' verbindend te reageren
- De internaatbeheerder, -directeur spilfiguur en facilitator te zijn bij het tot stand brengen van een verbindend klimaat
- De inrichting en infrastructuur zo verbindend mogelijk te laten zijn
- Visualisaties (posters, affiches, ect.) ophangen om leerlingen te sensibiliseren rond pesten
- Een goed contact met ouders te onderhouden en ouders regelmatig op de hoogte stellen via Smartschool / Instagram
- Inzetten op het positief benaderen van de internen
- Een internenraad te organiseren waarbij leerlingen een actieve rol hebben aangaande verschillende thematieken
- Op rustige momenten de leefwereld van de leerlingen verkennen, interesse tonen en activiteiten organiseren
- Een samenwerking aan te gaan met belangrijke actoren zoals de school, de federaties, de leerlingencoaches, de topsportcoördinator en leerlingenbegeleiding.

Tevens streven we naar **meer welbevinden op het internaat (2)** door:

- Streven naar welbevinden zit in het DNA van ons internaat en toont zich in relatie tot de internen en het personeel.
- Alle beleidsbeslissingen ondergaan een ‘welbevindentoets’ en worden op een teamoverleg besproken
- Opvoeders zijn zich bewust van de groepsdynamiek binnen de leefgroepen en spelen daar positief op in of scholen zich in functie hiervan bij.
- Alle teamleden tonen zich relatie-bekwaam of scholen zich in die zin bij.
- We zetten in op een gevarieerd aanbod van activiteiten/ ontspanningsmogelijkheden voor de internen (bowlen, stadsspel, padel, film, ect.). De leerlingen hebben inspraak in de activiteiten die met hen gedaan worden.
- Wie kiezen voor ruimtes of zones die bijdragen tot een warme, gezellige sfeer. We beschikken over een centrale rotonde op ieder verdiep met een TV en spelletjeskast. Tevens is er een grote kelder met ontspanningsmogelijkheden en een grote ontspanningsruimte op het eerste verdiep. De leerlingen hebben inspraak in de opstelling van de ruimte en het aanbod van spelen.
- We kiezen voor een beperkt aantal, doch duidelijke afspraken die door iedereen gekend en gedragen zijn.
- We verwachten van onze opvoeders dat ze inzetten op een respectvol, warm en persoonlijk contact met onze internen.

Als volgt trachten we **pesten te voorkomen (3)** door:

- Een door iedereen gedragen visie mét de definitie van (cyber)pesten vormt de basis voor het antipestbeleid van ons internaat.
- Alle opvoeders, internen en ouders worden bij inschrijving en bv tijdens de anti-pestweek geïnformeerd. Ze vernemen wat pesten is en waarom we er ons tegen verzetten.
- De pestaanpak van het internaat wordt helder gecommuniceerd: wat doen we? Bij wie kunnen de internen en/of hun ouders terecht?
- Het internaat werkt gedurende het hele schooljaar, in alle facetten van het internaatleven, aan het voorkomen van pesten.
- De internaataanpak verbindt consequenties aan wie zich niet aan de regels. Bestrafen is mogelijk maar is verre van de enige oplossing.
- Het (deel van het) internaatteam volgt het antipestbeleid systematisch op: Het team krijgt daarbij de steun, tijd, ruimte en medewerking van de directeur.
- Het internaat streeft naar samenwerking(verbanden) met externe partners (school), internen en ouders.
 - Het internaat sensibiliseert extra op pesten tijdens de anti-pestweek

Indien er toch een pestsituatie zich voordoet, is het belangrijk dat deze tijdig **gesignaleerd (4)** wordt. Dit gebeurt door:

- Internen, opvoeders, ouders en derden weten bij wie/waar ze terecht kunnen om een (cyber)pestprobleem te melden.
- Een internaateigen digitaal meldpunt toe om snel en volkomen veilig een probleem te melden.
- Het internaatteam herkent pestgedrag en is er alert voor.
- Het internaat noteert (registreert) elk pestincident om elke casus beter te kunnen opvolgen en zicht te krijgen op wat zich afspeelt (volgsysteem)
- Pestindicenten worden binnen het opvoedersteam bekend gemaakt zodat iedereen mee is en gericht kan toekijken/opvolgen wat zich afspeelt.
- Het internaat is alert voor pestgevallen op school of op weg van en naar school/ het internaat en houdt goed contact met de school ende ouders van de internen.

Voor het **aanpakken van pesten (5)** hanteren we volgende maatregelen:

- Al wie in het internaat werkt is op de hoogte van de aanpak die door het internaat is gekozen en past die keuze ook toe. De gekozen aanpak geeft uitdrukking aan het DNA van het internaat.
- Het internaatteam trekt de kaart van een herstelgerichte, verbindende aanpak: het komt er op aan de veiligheid, het vertrouwen en de verbondenheid tussen de internen (en met de opvoeders) zo goed mogelijk te herstellen.
- Binnen het team van opvoeders is er vertrouwdheid met diverse methodieken om pesten en/of cyberpesten aan te pakken: zowel niet-confronterende als confronterende methodieken kunnen worden toegepast door het team.
- Ouders van gepeste of pestende internen worden tijdig geïnformeerd en betrokken bij de aanpak van pestproblemen.
- het internaat streeft naar een samenwerking met de school/scholen en andere externe partners, als het nodig is.

Tot slot wordt er ingezet op **nazorg (6)** door:

- het internaat zet in op activiteiten of kleine vormingspakketten die kinderen of jongeren sociaal vaardiger/weerbaarder/beheersbaarder maken.
- Het internaat bewaakt kwaliteit van het tot stand gebracht beleid en bevraagt daarom, met regelmaat, de internen, hun ouders en het team van opvoeders
- Samen met de school/scholen beschikt het internaat over een netwerk van personen, organisaties en diensten ('sociale kaart': vb. TEJO-huis, JAC, CAW, CGG, ...) waarbij iedereen terecht kan
- Het internaat zet in op et vormen en trainen van opvoeders.

ANTI•PEST•SLANG

We streven er naar dat iedereen zich goed en thuis voelt in ons internaat.

Pesten en cyberpesten roepen we een **HALT** toe.

HOE doen we dat?

NAAR MEER WELBEVINDEN IN ONS INTERNAAT

- Streven naar welbevinden zit in het DNA van ons internaat en komt zich te ridde tot de internen en het personeel.
- Alle beleidsbeslissingen ondergaan een 'welbevindentoets'.
- Opvoeders zijn zich bewust van de groepsdynamiek binnen de leefgroepen en spelen daarop op in of schelen zich in functie hiervan bij.
- Alle leerlingen kennen zich relatief bekwaam of schelen zich in die zin bij.
- We zetten in op een gevarieerd aanbod van activiteiten/ontspanningsmogelijkheden voor de internen.
- We kiezen voor ruimten of zones die bijdragen tot een warm, gezellig sfeer.
- We kiezen voor een beperkt aantal, doch duidelijke afspraken die door iedereen gekend en gedragen zijn. Het bevestigen krijgt de kans om mee te doen en et bij te horen. Conflicten komen we met respect voor elkaar op.
- We verwachten van onze opvoeders dat ze inzetten op een respectvol, warm en persoonlijk contact met onze internen.

WARM EN VERBINDEND KLIMAAT

Zaak op internatieniveau als in elke leefgroep streven we er naar om:

- zichzelf te maken (in wat we doen en zeggen) dat we samenwerkend zijn, gedragen en verbonden in één internat.
- internen, ouders, het internatieteam, de zorgverantwoordelijke van de school, externe partners, ... kunnen iedereen te laten mee denken en werken
- Tot een goede samenwerking in kunnen binnen het internatieteam
- Er voor te zorgen dat niemand alleen staat en dat af wie met een vraag of probleem zit, zonder af te voet moeite, bij iemand terecht kan
- Problemen niet te laten escaleren maar zo snel mogelijk bespreekbaar te krijgen en/of aan te pakken
- Ook bij 'spannend gedrag' verbindend te reageren
- De internatieteam, -directeur, spijtig en facilitator te zijn bij het tot stand brengen van een verbindend klimaat
- De instelling en leefwijze van het internatieteam te verbeteren

PESTEN VOORKOMEN

- Een door iedereen gedragen visie met de definitie van (cyber)pesten vormt de basis voor het antipestbeleid van ons internat.
- Alle opvoeders, internen en ouders worden bij inschrijving en bij tijds de antipestbeleid geïnformeerd. Ze weten wat pesten is en waarom we er ons tegen verzetten.
- De preventie van het internatieteam wordt helder gecommuniceerd wat doen we? Bij wie kunnen de internen en/of hun ouders terecht?
- Het internatieteam garandeert het hele schooljaar, in alle facetten van het internatieteam, een veilige omgeving voor pesten.
- De internatieteam verbindt concrete afspraken aan wie zich niet aan de regels. Ondertaken is mogelijk maar in vorm van de enige oplossing.
- Het (staf van het) internatieteam volgt het antipestbeleid systematisch op:
 - Het team krijgt daarbij de steun, tijd, ruimte en medewerking van de directeur.
 - Het internatieteam streeft naar samenwerking met externe partners (school, internen en ouders).

PESTEN SIGNALEREN

- Internen, opvoeders, ouders en anderen weten bij wie/naar ze terecht kunnen om een (cyber)pestprobleem te melden.
- Een internatieteam digitaal meldpunt laat toe om snel en voldoende veilig een probleem te melden.
- Het internatieteam herkent pestgedrag en is er alert voor.
- Het internatieteam reageert (preventief) als pestincident om elke casus beter te kunnen opvolgen en zicht te krijgen op wat zich afspeelt (pestgedrag).
- Pestincidenten worden binnen het opvoeders team bekend gemaakt zodat iedereen meer in en gericht kan worden op het oplossen van het probleem.
- Het internatieteam is alert voor pestproblemen op school of op weg van en naar school het internatieteam houdt goed contact met de school en de ouders van de internen.

PESTEN AANPAKKEN

- Al wie in het internatieteam werkt is op de hoogte van de aanpak die door het internatieteam is gekozen en past die aan op de casus.
- De gekozen aanpak geeft uitdrukking aan het DNA van het internatieteam.
- Het internatieteam vindt de aanpak van een herstellende, verbindende aanpak het meest er op aan de veiligheid, het vertrouwen en de verbondenheid tussen de internen (en met de opvoeders) zo goed mogelijk te herstellen.
- Binnen het team van opvoeders is er voortdurend met diverse methodieken om pesten en/of cyberpesten aan te pakken, zowel met individuele en/of collectieve methodieken kunnen worden ingezet door het team.
- Ouders van gepest of pestende internen worden tijdig geïnformeerd en betrokken bij de aanpak van pestproblemen.
- Het internatieteam streeft naar samenwerking met de school en met andere externe partners, als het nodig is.

NAZORG

- Het internatieteam zet in op activiteiten of kleine verenigingsverbanden die kinderen of jongeren sociaal vaardigheden en zelfvertrouwen ontwikkelen.
- Het internatieteam bewaakt de kwaliteit van het tot stand gebracht beleid en bewaakt dat, met regelmaat, de internen, het ouders en het team van opvoeders.
- Samen met de school en/of andere partners wordt het internatieteam over een netwerk van personen, organisaties en diensten (zoals: vb. TEJO-huis, JNC, CHW, GHS, ...) waarbij iedereen terecht kan.
- De school zet in op vormen en trainen van de opvoeders.

- Het blijft een aanpak die voortdurend evolueert. Het internatieteam evolueert regelmatig naar aanpakbeleid en schiet het bij.
- Elk onderdeel van de aanpakbeleid wordt daarbij in beeld en kan worden aangepast naar gelang de eigenheid en de context van het internatieteam.

VLOR vlaamse onderwijsraad

METHODIEKEN

Niet-confronterende aanpak

Er wordt geopteerd voor een niet-confronterende aanpak wanneer het pesten recent is, de feiten minder ernstig of ingrijpend zijn, het geloof in de kracht van de groep groot is.

Eenzijds kan er een individueel gesprek komen met de pesters. Hier wordt de pester oplossingsgericht benaderd met vragen zoals “Hoe zorgen we ervoor dat het slachtoffer terug een positief gevoel heeft?”. Het slachtoffer dient hier goedkeuring voor te geven.

De no-blame methode is een niet-confronterende aanpak om pesten aan te pakken op groepsniveau. De methodiek bestaat uit 7 stappen. Eerst komt er een gesprek met het slachtoffer waarbij er geluisterd wordt. Er ligt een focus op de gevoelens van het slachtoffer. Met het slachtoffer wordt een no-blame groepje samengesteld. Er wordt besproken wat er verteld zal worden aan dit groepje.

In stap 2 zal er een bijeenkomst volgen. De begeleider spreekt de groep aan en vraagt of ze samen met de begeleider een probleem willen oplossen. De focus ligt niet op internen te beschuldigen. In wat volgt wordt tegen de groep de bezorgdheid geuit. Ook hier ligt de focus op de gevoelens van de gepeste intern. De focus van de no-blame methode ligt in de gedeelde verantwoordelijkheid.

In stap 4 worden dan ook de reacties van de groep gevraagd. De begeleider houdt de focus dat het niet de bedoeling is om iemand te straffen, wel om een probleem op te lossen en de groep hier een gedeelde verantwoordelijkheid voor heeft. In stap 5 zal de groep voorstellen formuleren in de ik-vorm. In de volgende twee stappen worden deze acties uitgevoerd en geëvalueerd. De evaluatie gebeurt met de groepsleden afzonderlijk.

Meer info: <https://www.allesoverpesten.be/pesten-aanpakken/no-blame-methode>

Confronterende aanpak

De gepeste leerling staat niet altijd open voor een samenwerking met de pester(s). Voor deze aanpak wordt gekozen wanneer het pesten al langer bezig is, het pesten een grote impact heeft op het slachtoffer, de pester geniet van hoge status en ruime steun en het slachtoffer (quasi) alleen staat. Op individueel niveau kan er een één-op-één gesprek aangegaan worden met wie pest of mee pest. Het gedrag wordt afgekeurd, niet de persoon zelf. De begeleider spreekt verwachtingen uit over het gewenste gedrag. Er kan tevens een herstelgesprek georganiseerd worden tussen de pester en gepeste internen.

Indien er geen bereidheid bestaat bij de (mee)pesters om naar herstelling te gaan, worden de principes van geweldloos verzet toegepast. Deze aanpak verzet zich tegen moeilijk gedrag. De focus ligt op zelfcontrole en de-escalatie van het conflict.

Meer info: <https://www.allesoverpesten.be/pesten-aanpakken/aan-de-slag-met-de-groep>

CURATIEVE AANPAK

Er kan melding gemaakt worden van een peestsituatie door verschillende actoren: leerkrachten, de intern, de opvoeders, een extern persoon.

Stap 1:

Eerst wordt getracht gegevens te verzamelen. Dit gebeurt door observaties en de beleving van de intern te bevragen. Het doel is om een luisterend oor te zijn en de intern veilig te stellen. Het stappenplan wordt besproken met de gepeste intern.

Stap 2:

Er komt een gesprek met de pester(s) door de directeur en/ of opvoeders. De intern(en) krijgen een confrontatie met het gedrag en dit wordt begrensd. Er wordt verder gekeken naar machtsverhoudingen, de intentie van het gedrag, de frequentie van het gedrag, het schuldbesef van de dader(s), de aard van het pestgedrag, het stopsignaal van de gepeste intern (is dit gerespecteerd?) en of de situatie zich buiten het internaat ook afspeelt. Indien nodig, wordt de leerlingenbegeleiding van school ingeschakeld.

De ouders van de betrokken internen worden ingelicht en afhankelijk van de ernst worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek.

Stap 3:

Het gedrag wordt aangepakt aan de hand van de no-blame methode of een confronterende methodiek. Er worden verdere afspraken gemaakt en het gedrag wordt opgevolgd.

De leerlingenbegeleiding kan een verdere doorverwijzing doen naar het CLB bij vermoeden dat individuele en professionele begeleiding nodig is. Het CLB heeft beroepsgeheim praat zowel met het slachtoffer als de dader. Ook ouders, opvoeders en andere internen kunnen bij het CLB terecht.

Stap 4:

Er moet nagegaan worden of het gepeste gedrag effectief gestopt is. Dit kan door het welbevinden van de leerling te bevragen en bij de ouders te polsen. Tevens dient men alert te blijven voor signalen. Daarnaast kan bij het slachtoffer ingezet worden op het vergroten van de weerbaarheid en het blijven opvolgen van de impact van het pestgedrag. Bij de pesters zal er een focus liggen op het leren inschatten van grenzen en op het leren controleren van het (agressief) gedrag. Zo zijn er in het verleden al internen doorverwezen naar het programma 'Rots en Water'.

BRONNEN

- Antipestslang voor internaten.* (z.d.). Vlor. <https://www.vlor.be/publicaties/antipestslang-voor-internaten>
- De artikelen van het kinderrechtenverdrag.* (z.d.). UNICEF België. <https://www.unicef.be/nl/de-bestaansreden-van-unicef/het-kinderrechtenverdrag/de-54-artikelen>
- Deboes, T. (2021, 4 november). *Wat is pesten?* Klasse. <https://www.klasse.be/35445/wat-is-pesten/>
- KiVa. (z.d.). *Gevolgen van pesten - KiVa.* <https://www.kivaschool.nl/achtergrondinformatie/over-pesten/gevolgen-van-pesten/>
- Mediawijs. (z.d.). *Cyberpesten.* <https://www.mediawijs.be/nl/cyberpesten>
- Over pesten - KiVa.* (z.d.). <https://www.kivaschool.nl/achtergrondinformatie/over-pesten/>
- Pesten, A. O. (z.d.). *No blame-methode.* allesoverpesten.be. <https://www.allesoverpesten.be/pesten-aanpakken/no-blame-methode>
- Pesten, A. O. (z.d.-a). *Aan de slag met de groep bij een pestsituatie.* allesoverpesten.be. <https://www.allesoverpesten.be/pesten-aanpakken/aan-de-slag-met-de-groep>
- Robinson, G., & Maines, B. (2003). *Een schreeuw om hulp : de No Blame-aanpak bij pesten.* Bakermat.
- Somers, E. (2014). *Pestitude : positief omgaan met pesten : een praktische handleiding.* Borgerhoff & Lamberigts.
- Sourbron, L. (2023). *Hoe voer je een effectief antipestbeleid in een secundaire school?.* [Powerpoint-slides]. Centrum nascholing onderwijs, Universiteit Antwerpen.
- Van Stiegt Mieke. (2014). *Alles over pesten : voor kuddedieren, buitenbeentjes en iedereen die met pesten te maken heeft.* Boom.
- Wat is pesten.* (z.d.). Sociale veiligheid en grensoverschrijdend gedrag. <https://admin.kuleuven.be/thema/socialeveiligheid/wat/pesten>
- Wat is pesten? - KiVa.* (z.d.). <https://www.kivaschool.nl/achtergrondinformatie/over-pesten/wat-is-pesten/>
- Wat is pesten? - KiVa.* (z.d.). <https://www.kivaschool.nl/achtergrondinformatie/over-pesten/wat-is-pesten/>